

RESTAURÁČNÍ ZÁMĚR

**Kamenný portál
Sedláčkova ul. 40**

Základní údaje

Údaje o památce

Název díla:	vstupní portál
Rejstříkové číslo:	není na seznamu nemovitých kulturních památek
Autor:	neznámý
Datace:	1629
Materiál:	arkózový pískovec
Rozměry:	výška 400 cm, šířka 500 cm
Lokace:	Sedláčkova ul. 40, Plzeň, okres Plzeň Město, kraj Plzeňský

Údaje o akci

Investor:	Západočeská univerzita v Plzni
Záměr vypracován:	únor 2017
Předkladatel záměru:	NEGEBU s.r.o. Lhota 183 301 00 Plzeň IČO: 64360733 DIČ: CZ64360733
Restaurátor:	ak.mal. Jaroslav Šindelář držitel oprávnění MK ČR provádět restaurátorské práce na sochařských dílech a sgrafitech
kontaktní adresa:	Lhota 183 320 11 Plzeň tel. 602147399

Popis památky:

Portál je osazen na fasádě domu směrem do ulice. Patří do skupiny bosovaných portálů, které se v Plzni objevují od padesátých let 16. století. Tento portál je však výrazně mladší, z doby, kdy takovéto typy již doznívaly. Portál je tvořen bosovanou plochou mírně obdélného tvaru, ve které je půlkruhem zaklenutý vstupní otvor. Dole jsou osazeny nájezdníky a přechod mezi stojkou a obloukem je tvořen hladkou hlavicí bez profilace. Nahoře je ukončení řešeno profilovanou římsou s vlysem, která je krytá pálenými taškami. Na hlavním klenáku je umístěna rolverková kartuše, v jejím štítě jsou písmena ME, čtveřice hvězd, dvě paže s kladívky a podkova. Po stranách kartuše je letopočet 1629. Portál je zhotoven z arkózového pískovce, povrch je překryt soudobým fasádním nátěrem okrové barvy.

Nálezový stav:

Pro prosouzení nálezového stavu byl proveden orientační restaurátorský průzkum, který byl realizován neinvazivními metodami pouze vizuálně, bez použití laboratorních metod. Protože je překryt nátěrem fasádní barvy, je obtížné plnohodnotně zjistit rozsah poškození. Předpokládá se, že další upřesňující průzkum bude realizován i v rámci restaurátorského procesu.

Portál byl relativně nedávno, přibližně roku 2000, restaurován společně s celkovou obnovou fasády. Při zběžné prohlídce nejsou patrné významné úbytky hmoty portálu, je zde však množství trhlin, především ve spodní části stojek, které svědčí o vnitřních poruchách. Podle charakteru povrch lze odhadnout, že je zde množství nepůvodních doplňků, které se postupně uvolňují od původního kamene a bude je pravděpodobně nutné sejmut. Některé detaily kartuše jsou poněkud zastřeny fasádním nátěrem. Horní římsa je kamenná pouze ve střední části oba okraje jsou vyzděné z tvarovaných cihel, které jsou pouze překryty fasádní barvou.

Povrch je znečištěn depozity spadu, ve spodních partiích kolem nájezdníku se barevná vrstva odděluje a odpadává.

Vyhodnocení stavu a příčin poškození

Ačkoliv se stav portálu nezdá nijak závažný, lze s ohledem na stav sousedního portálu konstatovat vysokou míru zasolení kamenného materiálu. Soli vnášené do materiálu portálu ve formě vodného roztoku po odpaření vody krystalizují a způsobují erozi materiálu. Původ zasolení lze připisovat posypovým solím z veřejných komunikací a vlhkosti vztlínající z podloží budovy. Trhliny pozorovatelné na stojkách jsou projevem právě těchto procesů. Tomuto procesu není možné zabránit. Jedinou možností je vytvoření funkční izolace proti vztlínající vlhkosti, což je u takovéto stavby velice obtížné. Nicméně pro úspěšné realizování restaurátorského procesu bude nutné maximálně snížit obsah vodorozpustných solí v materiálu, byť nebude možné zabránit opětovnému zasolení vlivem výše popsanych mechanismů.

Navrhovaný způsob restaurátorského zásahu:

Nejprve bude proveden restaurátorský průzkum za účelem detailního vyhodnocení rozsahu a forem poškození. S ohledem na stav bude proveden laboratorní rozbor za účelem zjištění obsahu vodorozpustných solí. Budou identifikovány nepůvodní doplňky a posouzen jejich stav.

Pro důkladné poznání objektu bude nutné sejmut nepůvodní nátěr. Protože se jedná o moderní nátěrovou hmotu, bude nutné identifikovat její typ a tak určit optimální postup očištění. Jednou z možností je očištění pomocí tlakové páry, kdy účinek tlaku a teploty razantně, ale poměrně šetrně, dokáže povrch očistit. Další možnosti jsou odstraňovače nátěrů, které by však mohly do materiálu vnášet další nežádoucí sole.

S největší pravděpodobností bude nutné provést odsolení stojek portálu. Tento proces je nutné realizovat v letních měsících, aby měl proces odsolování optimální podmínky a byl dostatek času také na jeho opakování. Před zahájením odsolovacího procesu bude nutné maximálně obnažit povrch kamene. Budou šetrně mechanicky odstraněny starší restaurátorské tmely a nepůvodní omítkové vrstvy v okolí stojek. Pak bude kamenný materiál řádně provlhčen máčením vodou a neprodyšným zábalem. Následně bude na povrch nanесena vrstva kompresního zábalu z buničiny smíchané s destilovanou vodou v síle cca 2 cm. Zábal se nechá přirozenou cestou vysychat až do úplného vyschnutí. Následně budou provedeny zkoušky zasolení. Je pravděpodobné, že bude nutné proces několikrát zopakovat, aby se dosáhlo dostatečného snížení obsahu vodorozpustných solí.

Jakmile obsah vodorozpustných solí dosáhne požadovaných hodnot a po dostatečném vyschnutí kamene, bude možné zahájit proces konsolidace. Kamenný materiál má významně zhoršené mechanické vlastnosti, proto bude nutné provést hloubkovou penetraci konsolidačním roztokem na bázi organokřemičitanů. Napuštění bude prováděno beztlakou metodou pomocí štětců a injekčních stříkaček. Proces bude opakován až do dosažení optimálního zpevnění.

Doplnění poškozené profilace bude provedeno minerálním tmelem na bázi bílého cementu. Barevnost a struktura doplňků budou respektovat původní materiál. Při poslední opravě neobnovená profilace římsy bude doplněna v maltové směsi (vápenná malta) podle profilu, který se dochoval ve střední části v kameni.

Po vyvrácení tmelů bude provedena barevná úprava povrchu vápennou barvou, jejíž odstín bude upřesněn ve vztahu k barevnosti fasád. Na závěr budou horizontálně orientované plochy a části vystavené srážkové vodě ošetřeny hydrofobním prostředkem.

Doporučené materiály a technologie

Proces čištění

Voda z vodovodního řadu, detergent

Čištění tlakovou párou

Proces odsolení

Arbocel, destilovaná voda

Proces konsolidace a statického zajištění

Organokřemičitanový konsolidační roztok v různých koncentracích (Remmers 100,300, 500),

Proces doplnění chybějících částí

Bílý portlandský cement, odleželé vápno, minerální pigmenty, křemičitý písek, styren-akrylátová disperze, voda

Barevná retuš a konzervace povrchu

Anorganické pigmenty (Teluria), vápenný nátěr styren-akrylátová disperze, Funcosil SNL (Remmers)

Předpokládané finanční náklad

restaurátorský průzkum, laboratoř
očištění povrchu, sejmutí nepůvodních doplňků
proces odsolení
konsolidace kamene
doplnění a plastická retuš, doplnění římsy
barevná retuš, hydrofobizace
restaurátorská zpráva
lešení a zajištění staveniště

cena celkem

DPH

cena s DPH

V Plzni dne 1.2. 2017

Ak.mal. Jaroslav Šindelář

Restaurátor a jednatel společnosti

Mgr. Renata Šindelářová

jednatel společnosti